

Kapitola 3: TVAROSLOVÍ A SLOVNÍ DRUHY

ÚVOD

V didaktických testech ověřuje tvou znalost tvarosloví a slovních druhů **5–7 z 28 úloh**. Je ale třeba dodat, že některé se mohou této látce dotýkat jen částečně a být více zaměřeny na látku jinou (jako např. úloha 6 v předchozí kapitole). A co vše už máš mistrně ovládat? Začneme tím, že máme deset **slovních druhů**, které dělíme na ohebné a neohebné, a **kromě částic poznáš všechny**. Největší pozornost se však věnuje slovům plnovýznamovým (podstatná i přídavná jména, slovesa, příslovce) a jejich **tvarům** (kromě příslovcí). U **podstatných jmen** dokážeš určit pád, číslo, rod a vzor, u **přídavných jmen** druh (tvrdá, měkká, přivlastňovací, ale třetí se v testech spíše neobjevují) a vzor a u **sloves** osobu, číslo, způsob a čas a rozlišit jednoduchý a složený slovesný tvar (*spím vs. budu spát*). Není toho na první pohled mnoho, ale věř mi, už třeba jen s určením pádu mají někdy problém i středoškoláci blížící se k maturitě, přitom – jak s oblibou říkám svým žákům – máme pádů jen sedm, ne sedm set sedmdesát sedm. 😊

Třetí kapitola blíže představuje další typ úloh, a to **úlohy ANO/NE**. Opět jde o úlohy, které tě už několikrát potrápily v předchozích kapitolách, ale jako vždy se podíváme navíc na jejich bodování, jejich počet v testech atd. Nezapomeň, že pravopis a stavba i význam slov úzce souvisejí s jejich tvary! Jen lehce odlišný tvar může hned být jiným slovním druhem, ale různým slovním druhem může být také tentýž tvar. Na to vše se spolu podíváme a tvůj mozek se opět nebude nudit. 😊

1 Který z větných celků obsahuje podstatné jméno ve 3. pádě?

- A) Chybami se člověk učí, došlo kamarádům trochu pozdě.
- B) Představoval si, že je majitelem mezinárodní společnosti.
- C) Moc dobře tam Libora viděl, ale rozhodl se zachovat jeho tajemství.
- D) Barborou za všechny její zrady pohrdaly všechny bývalé kamarádky.

2 Přiřaď k následujícím slovním druhům (2.1–2.4) věty, ve kterých se daný slovní druh vyskytuje alespoň dvakrát.

Každému slovnímu druhu odpovídá pouze jedna věta, dvě možnosti z A–F nepoužiješ.

- 2.1 číslovka _____
- 2.2 příslovce _____
- 2.3 přídavné jméno _____
- 2.4 podstatné jméno _____

- A) Jedináček nemá dva bratry.
- B) V našem domě odjakživa straší.
- C) Josef doma pokaždé nepřespával.
- D) Čtvrtý závodník už pátého předběhl.
- E) Vysocí a silní bojovníci se neunavovali.
- F) Problémové žáky bohužel nemohl pochválit.

ŘEŠENÍ: Číslovka není 2x v A, protože *jedináček* je podst. jméno, ale v D: *čtvrtý, pátého*. Příslovce je 2x v C, čas vyjadřuje *pokaždé* a místo *doma*. Dvě přídavná jména obsahuje pouze E: *vysocí a silní*; mimochodem, obě jsou tvrdá (*vysoký, silný*), ale na tom teď nesejde. No a dvě podstatná jména obsahuje A, o *jedináčkovi* už jsme mluvili a tím druhým je samozřejmě *bratr*. Přestože v zadání vidíš spojení *alespoň dvakrát*, zjistili jsme, že to bylo vždy přesně 2x, což ale zadání zcela odpovídá.